
Mgr. Alena Marková, Ph.D.

Odborná asistentka

Kontakty a konzultační hodiny:

viz [SIS](#)

Vyučované předměty:

viz [SIS](#)

ORCID ID: 0000-0002-8906-1242

SCOPUS ID: 57208304255

Odborné zaměření

Dr. Marková se dlouhodobě zabývá expertní, recenzní, odbornou a výzkumnou činností v národním, evropském a širším mezinárodním rámci. Ve své odborné činnosti se dr. Marková zaměřuje na moderní a současné dějiny Střední a Východní Evropy, nacionalismus a formování moderního národa, národní hnutí, neonacionalismus a národní emancipaci, národní identitu a její formování, sovětskou národnostní politiku, dějiny SSSR a nástupnických států.

Další oblasti výzkumu: post-socialistická transformace zemí bývalého východního bloku a její sociální, politické, kulturní a další aspekty, language planning a language policy nástupnických států bývalého SSSR, totalitarismus a post-totalitní společnost, socialismus, národní identita a státní ideologie, současné dějiny států bývalého východního bloku, každodennost socialismu, komunismus, ideologie a propaganda, kolektivní paměť a historické vědomí, metodologie historie.

Vzdělání:

- **2007-2011 Ph.D.**
Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy v Praze, disertační práce „*Bělorusizační epizoda*“ v procesu formování běloruského národa, vedoucí školitel prof. PhDr. Miroslav Hroch, DrSc.
- **2005-2007 Mgr., *summa cum laude***
navazující magisterský obor Obecná antropologie – Integrální studium člověka, Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy v Praze
- **2001-2005 Bc., *summa cum laude***
obor Studium humanitní vzdělanosti, Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy v Praze
- **2000-2001 Certifikát ÚJOP UK**

Ústav jazykové a odborné přípravy Univerzity Karlovy v Praze (ÚJOP Poděbrady)

- **1995-1999 MA Economics**

obor Mezinárodní ekonomické vztahy, Fakulta mezinárodních vztahů Minské vysoké školy managementu (od roku 2015 Minská Inovační Univerzita), Bělorusko

Publikační činnost

Monografie:

- Marková, A., *Šliach da saviackaj nacyji. Palityka bielaruszacyji, 1924-1929* [The Road Toward Soviet Nation. Nationality Policy of Belarussization, 1924-1929], série *Biblijateka časopisa „Bielaruski historyčny ahliad“* [series Library of the Belarusian Historical Review], Minsk: BHA, 2016, -s. 324, ISBN 978-985-7140-36-7
- Marková, A., *Sovětská bělorusizace jako cesta k národu: iluze nebo realita?* Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2012, -s. 261, ISBN 978-80-7422-230-6

Edice:

- Ivanova, A. – Tuček, J. (eds.), *Cesty k národnímu obrození: běloruský a český model*, Praha: UK FHS, 2006, - s. 415, ISBN 80-239-8444-6

Kapitoly v kolektivních monografiích:

- Marková, A., „ *Bielaruskaja sialianska-rabočaja hramada vačyma poľskich specslužba?* ” [Belarusian Political Organization “Hramada” in the Documents of the Polish Secret Service], in: S. Kawalou – R. Radzik – M. Sajewicz (eds.), *Polsko-białoruskie związki kulturowe, literackie i językowe*, Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2010, s. 67-79.

Peer reviewed publikace (výběr):

- Marková, A., „ *Namienklaturnyja elity i novyja vyklyki bielaruskaha hramadstva kanca 1980-ch hh.* ” [Old Nomenclature Elites and New Changes and Challenges of Belarusian Society of the late 1980s], in: Kachano?ski, A. H. (eds.), *Bielaruš u epochu heapalityčnych i sacyjalnych zručha? novaha i naviejšaha času*, Minsk: BDU, 2019, s. 307-310.
- Marková, A., „ *Institutional Historical Memory and History in Post-Soviet Belarus* ”, in: *The Journal of Belarusian Studies*, Vol. 9, Issue 1, 2019 [SCOPUS], pp. 51-73.
- Marková, A., „ *Language, Identity, and Nation: Special Case of Belarusian State- and Nation Formation* ”, in: *The Journal of Belarusian Studies*, Vol. 8, issue 3, 2018, [SCOPUS] pp. 25-39.
- Marková, A., „ *Bielaruskaja mova, lingua non grata. Ahitacyja za bielaruskuju movu na viescy padčas bielaruszacyji* ” [Belarusian Language as a Lingua Non Grata. Promotion of Belarusian Language in the Belarusian Countryside during the Nationality Policy of Belarussization], in: *Rossijskie i slavianskije issledovania*, Sv. 11, listopad, 2016, s. 350-358.
- Marková, A., „ *Pakarač šmierccju nieľha zlitavacca: bielaruski nacyjanalizm u dasľedvanni Pera Andersa Rudlinga* ” [Critical Notes on Belarusian Nationalism in the Study of Per Anders Rudling], in: *Bielaruski historyčny ahliad*, Sv. 23, č. 1-2 (44-45), 2016, s. 167-190.
- Marková, A., „ *Historyčnaja šviadomašč jak pradmiet samarefleksii ? češskaj historyjahrafii* ” [Historical Consciousness in the Mirror of Czech Historiography: Reflections], in: *Bielaruski historyčny ahliad*, d. 19, sv. 1-2 (36-37), 2012, s. 180-211.
- Marková, A., „ *The Belarusians as a Nation? The Belarussization Episode of the 1920s and the Issue of National Identity* ”, in: Kazakievič, A. (eds.), *The First International Congress of Belarusian Studies. Working Papers*. Vol. 1(2012), Kaunas: Vytautas Magnus University Press, 2011, s. 171-175.
- Marková, A., „ *Škoľnaja asnova vychavannia nacyjanalnaj samašviadomašci ? BSSR. Pytannje nacyjanalnaj identyčnašci ? padručnikach 20-ch h. XX st.* ” [The Public Schools' Groundwork of a National Identity in BSSR. The Model of a National Identity on Textbooks Pages in the 1920s.], in: *Bielaruski historyčny ahliad*, d. 17, sv. 1-2 (32-33), 2010, s. 155-193.
- Marková, A., „ *Stav zeměděľství a postavení roľnictva na území západního Běloruska během 20. let 20. století* ”, in: *Lidě města*, č. 3, 2009, s. 398-417.

Recenze (výběr):

- Marková, A., Andrew Sloin, „ *The Jewish Revolution in Belorussia: Economy, Race, and Bolshevik Power* ”, Bloomington, Indianapolis: Indiana University Press, 2017, in: *Ab Imperio*, N4, 2018, s. 362-367.
- Marková, A., Per Anders Rudling, „ *The Rise and Fall of Belarusian Nationalism, 1906-1931* ”, Pittsburgh: University of Pittsburgh Press, 2015, in: *Ab Imperio*, N4, 2016, s. 269-283.
- Marková, A., Ivan Pfaff, „ *Francie a Čechy v Evropě národních států. Francouzská politika F. L. Riegra 1867-1878* ”, Praha: Euroslavika, 2013, in: *Historická sociologie*, č. 1, 2014, s. 139-141.

Ocenění

- Cena za nejlepší odbornou historickou monografii v oblasti běloruských studií za rok 2016 (Marková, A., *Šliach da saviackaj nacyji. Palityka bielaruszacyji, 1924-1929*, Minsk: BHA, 2016) dle odborné poroty 7. Mezinárodního kongresu běloruských studií, Varšava, říjen roku 2017 <https://fhs.cuni.cz/FHS-1002.html?news=4730&locale=cz>

Výzkumné projekty a granty

- **2020** The 4EU+ European Universities Alliance (4EU+Alliance), Charles University Minigrants 2020, projekt 52A *Eastern Europe from the Post-Socialist Perspective: Changes and Challenges* (ve spolupráci s Univerzitou ve

Varšavě, Univerzitou v Milaně a Univerzitou v Heidelbergu), Flagship2, hlavní řešitelka a vedoucí mezinárodního vzdělávacího a výzkumného týmu

- **2018-2020** Grantová agentura České republiky (GAČR 18-18108S), *Neobělorusizační procesy v postsovětském Bělorusku období státní nezávislosti (1990-1995)*, hlavní řešitelka
- **2019** Specifický vysokoškolský výzkum Univerzity Karlovy (SVV-260 485), projekt *Sociální procesy, události a dějinné zlomy pohledem historické sociologie*, hlavní řešitelka
- **2012** Specifický vysokoškolský výzkum Univerzity Karlovy (SVV), projekt *Aktuální badatelská témata euro-asijského prostoru v perspektivě historické politiky*, spoluřešitelka
- **2010** Specifický vysokoškolský výzkum Univerzity Karlovy (SVV-206 705), projekt *Kulturní vzorce a menšinové sociální praxe v středoevropské moderní historii*, SVV FHS UK, spoluřešitelka
- **2006** Program transformační spolupráce ČR Ministerstva zahraničních věcí České republiky (TRANS - 12/0306/BY/FHS), projekt *Vědecká konference Cesty k národnímu obrození: běloruský a český model*, hlavní řešitelka

Stipendia:

- **2000-2007** Vládní stipendistka programu *Stipendia Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy na podporu studia cizinců na veřejných vysokých školách v České republice na základě mezinárodních smluv, kterými je Česká republika vázaná, nebo usnesení vlády České republiky*

Účast na projektech institucionální podpory vědy:

- **2019** Podpora internacionalizace Fakulty humanitních studií Univerzity Karlovy (cestovní granty, veřejné přednášky, akademická mobilita)
- **2019, 2017** Institucionální podpora vědy PROGRES Q18, Karlova Univerzita (cestovní granty)
- **2019, 2018, 2017** Institucionální plán (A) Fakulty humanitních studií Univerzity Karlovy (IP/(A) FHS UK), (cestovní granty, veřejné přednášky a semináře, akademická mobilita)
- **2014** Programy rozvoje vědních oblastí na Univerzitě Karlově (PRVOUK - P20/2014/40)
- **2009, 2008** Specifický výzkum Fakulty humanitních studií Univerzity Karlovy (SV-81/SV/2008, 82/SV/2008, SV-99/SV/2009) (cestovní granty, badatelské pobyty)

Expertní, editorské a recenzní činnosti

Editor:

- **2018 – dosud**, výkonná redaktorka *The Journal of Belarusian Studies* (BRILL Publisher), recenzovaného odborného (double-blind peer-reviewed) časopisu zaměřeného na běloruská studia a indexovaného ve SCOPUSu, EBSCO, ERIH PLUS a dalších databázích.

Expertní činnost:

- Hodnotitelka (recenzentka) vybraných výsledků výzkumu, vývoje a inovací podle Metodiky hodnocení výzkumných organizací a programů účelové podpory VaVal (M17+).
- Odbornice a zpravodajka (Expert Evaluator and Rapporteur) programu Horizon2020, Marie Skłodowska-Curie Actions Individual Fellowships programme (H2020-MSCA-IF-2017, H2020-MSCA-IF-2018), sekce Social Sciences and Humanities (SOC), rámcový program pro výzkum a inovace EU.

Recenzování odborných výstupů:

- Recenzentka Johns Hopkins University Press, nakladatelství Karolinum (Univerzita Karlova).
- Recenzentka odborných studií *Ab Imperio*, *Acta Universitatis Carolinae Studia Territorialis*, *Historická Sociologie/ Historical Sociology Journal* (anglické a české vydání), *Revue církevního práva*, *The Journal of Belarusian Studies*, *Lidé Města/Urban People*, *Mezinárodní vztahy*, *Z badań nad polskimi księgozbiorami historycznymi* aj.

Konference

Pořádání mezinárodních konferencí:

- **2020** *The 5th Annual Belarusian Studies in the 21st Century Conference*, 21.-22. února 2020, UCL School for Slavonic and East European Studies, Londýn (členka organizačního výboru)
- **2019** *Sociální procesy, události a dějinné zlomy pohledem historické sociologie*, 14.-15. června 2019, Univerzita Karlova, Praha
- **2017** *Česko-běloruské kulturní, společenské a vědecké vztahy od Francyska Skoryny do současnosti*, 19. října 2017, Běloruská státní univerzita, Minsk (členka organizačního výboru)
- **2016** *Česko-běloruské kulturní, společenské a vědecké vztahy v 19.-20. století*, 29. září 2016, Běloruská státní univerzita, Minsk (členka organizačního výboru)
- **2006** *Cesty k národnímu obrození: běloruský a český model*, 4.-6. července 2006, Univerzita Karlova ve spolupráci s Ministerstvem zahraničních věcí ČR.

Pořádání workshopů a přednáškových cyklů:

- **2019** *Čas a prostor jako rámce pro výzkum paměti a makrosociologickou analýzu*, workshop v rámci Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV) Evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF), projekt *International Mobility of Charles University Research Workers* (CZ.02.2.69/0.0/0.0/16_027/0008495), 26. března 2019, Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy.
- **2017 - dosud** Organizátorka a garantka přednáškového cyklu *Historicko-sociologické konfrontace*, Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy, <https://hiso.fhs.cuni.cz/HISOENG-45.html>

Vystoupení jako keynote speaker:

- “Nation-Building Processes after 1918 in Belarus: Three Waves of National Emancipation”, veřejné debaty *The Emergence of New States in Eastern Europe after the First World War: Lessons for all of Europe* (TENSE) pořádané Výkonnou agenturou pro vzdělávání, kulturu a audiovizuální oblast EU (EACEA) v rámci programu Europe for Citizens programme, 25. dubna 2019, Centrum Czesława Miłosze Univerzity Witolda Velikého, Kaunas.
- „Belarusian State- and Nation-formation: from Polatsk Principality to Independent Belarus“, *The Third Annual Belarusian Studies in the 21st Century Conference*, 23. března 2018, University College London, School of Slavonic and East European Studies (UCL SSEES), Londýn.
- “Činnost Běloruského vědecko-výzkumného ústavu vzdělání Ministerstva školství Běloruska ve věci vytvoření nové národní koncepce vzdělání (1990-1995)“ (v ruštině), mezinárodní konference *Formování běloruské státnosti v podmínkách geopolitických změn 20. století*, 29.-30. listopadu 2018, Běloruská státní univerzita, Minsk.

Zvaná vystoupení:

- “The Post-soviet National Revival: Belarusian case“, 4. června 2019, Giessener Zentrum Östliches Europa, Univerzita Justus-Liebig v Giessenu, Německo.
- „Neo-Belarusization and the New Wave of National Emancipation in Post-soviet Belarus, 1990-1995“, 28. února 2019, University of Winchester, UK.
- „Národní mýtus, ideologie a propaganda: Husitské hnutí a proměny jeho interpretace v průběhu českých dějin 20.-21. století“, vzorová přednáška, 9. ledna 2019, Gymnázium Příbram, ČR.
- Série odborných přednášek „Otázky běloruské národní identity“ (v ruštině), říjen-listopad 2017, Běloruská státní univerzita, Minsk, Bělorusko.
- Série odborných přednášek „Teoretický a metodologický rámec studia národnostní politiky bělorusizace“ (v ruštině), září 2016, Běloruská státní univerzita, Minsk, Bělorusko.

Příspěvky na konferencích (výběr):

- “Old nomenclature elites and new changes and challenges of 1990s.“, 8. Mezinárodní kongres běloruských studií, 27.-29. září 2019, Vilnius, Litva.
- „National Emancipation and Post-soviet Belarussization of 1990s“, *4th Annual "Belarusian Studies in the 21st Century" Conference*, 29. března 2019, UCL SSEES, Londýn.
- “Historická paměť a post-sovětské dějiny v Bělorusku (1990-1995)“ (v běloruštině), *7. Mezinárodní kongres běloruských studií*, říjen 2017, Varšava.
- “Změna interpretačního rámce institucionální paměti (na příkladě národnostní politiky bělorusizace (1924-1929))“ (v ruštině), *Česko-běloruské kulturní, společenské a vědecké vztahy od Francyska Skoryny do současnosti*, 19. října 2017, Běloruská státní univerzita, Minsk.
- “Institucionalizace vysokého školství v České republice po sametové revoluci roku 1989“ (v ruštině), *Tradice Univerzity: od Francyska Skoryny do současnosti*, 26.-27. října 2017, Běloruská státní univerzita, Minsk.
- „Symbolická centra kolektivní paměti v české a běloruské historiografii: formování a interpretace“ (v ruštině), *Česko-běloruské kulturní, společenské a vědecké vztahy v 19.-20. století*, 29. září 2016, Běloruská státní univerzita, Minsk.

Pedagogická činnost

- Školitelka Visegrad Scholarship Program 2019, postgraduální projekt *Denunciation as a Tool of Social Control during Czechoslovak Normalization (1968-1989)* (Maryna Laurynovich)
- Vedení doktorských (4), magisterských (15) a bakalářských (6) prací.
- Tutorka zahraničních studentů na Fakultě humanitních studií Univerzity Karlovy, 2004 – 2006.

Výstupy v médiích

- Alena Marková na Radiu Wave, Český rozhlas: „V Bělorusku protestuje celá společnost, k destrukci státního systému je ale ještě daleko“ [The Entire Belarusian Society is Protesting, the State Political System is Still Stable], rozhovor s Jardou Petříkem, 27.08.2020: <https://wave.rozhlas.cz/v-belorusku-protestuje-cela-spolecnost-k-destrukci-statniho-systemu-je-ale-ještě-8281251>
- Alena Marková: “Doktar historyji Alena Markava pra lios bielaruskaj movy: punktu nieviartannia niama” [Dr Alena Marková about the future of Belarusian language: the point of no return hasn't been passed], interview with Siarhiej Ablamiejka, 25.01.2020, RFEFL/Radio Free Europe: <https://www.svaboda.org/a/30395458.html>
- Alena Marková: “Białoruska historyk: słowa Putina powinny budzić niepokój” [Belarusian historian: Putin's Propaganda Set Alarm Bells Ringing], interview with Tomasz Walczak, 31.12.2019, Super Express: https://www.se.pl/wiadomosci/polityka/bialoruska-historyk-slowa-putina-powinny-budzic-niepokoj-aa-d2Xu-vwbm-1vmv.html?fbclid=IwAR0L-FBPYhh_cyk8IEARJjgG-ozr09-W0SeYJvFnYTFdW13TugrbyABFaI
- „Marková, Stuzynskaja, Sieviaryniec: U kaho rykašetam trapila stalinskaja kulia. Stvarajem spis bielaruskich žančyn HULAHu“ [Marková, Stuzynskaja, Sieviaryniec: Silent Victims of GULAG: How Stalin's bullets devastated victims' wives], 30.10.2019, RFEFL/Radio Free Europe: https://www.svaboda.org/a/30244092.html?fbclid=IwAR1TRwNihAwR7jARx4dd937J_z6H4gQdC_Ky1dmT6NJJHT1S4N859Qt21c
- Alena Marková na Belsat TV, pořad „Intermarium: Bielaruskaja mova: historyja zdrady“ [Intermarium: Belarusian Language: A Story of Betrayal], veřejná debata, expertní názor, 22.09.2019: <https://belsat.eu/programs/belaruskaya-mova-gistoryya-zdrady/>
- Alena Marková: “Znojdzieny listy praco?nych pra “hvalto?nuju” bielarusizacyju 1990-ch” [“Statements about “Violent” Belarusization of 1990s are ungrounded”], 24.09.2019, Belsat

TV news: https://belsat.eu/news/znojdzenny-listy-pratsounyh-pra-gvaltounuyu-belarusizatsyyu-1990-h/?fbclid=IwAR0ptSbmNDbiB5mSWA4IOcnvjBzvwDY2R4n8QjtvD3uA_K6ySUAZ4vLsTp8

- Alena Marková: „Historyk: boiš za 90% praco?nych vystupali za bielarusizacyju“ [Historian: the vast Majority of Population Supported Belarusization of 1990s], 24.09.2019, zpravodajský server Charter97.org: <https://charter97.link/ru/news/2019/9/24/349454/>
- Alena Marková: „U archive pabačyla tony listo? za bielaruskuju movu“ [National Archive's Hidden Treasures: Thousands of Letters for Supporting of the Belarusian Language of 1990s], rozhovor s Hannou So?š, 3.06.2019, RFEFL/Radio Free Europe: <https://www.svaboda.org/a/29978422.html>
<https://history.nn.by/?c=ar&i=231576>
- Alena Marková: „Bez movy, historyji i kultury ne budzie ni ideji, ni nacyji“ [There are no Nation without Language, Culture, and History], veřejná debata, 21.02.2019, Euroradio FM: https://euroradio.fm/alena-markava-bez-movy-gistoryi-i-kultury-ne-budze-ni-idei-ni-nacyi?fbclid=IwAR1aYaod5nimeiARX6T4nsDujv_nvTnUcl0jvDhYWOlga5Cd0bYpRfkueWc
- Alena Marková: „Jak historyk Aliena Markava peraasenso?vaje bielarusizacyju 90-ch“ [Rethinking Belarusization of 1990s], rozhovor s Hannou So?š, 18.05.2018, RFEFL/Radio Free Europe: <https://www.svaboda.org/a/29231901.html>
- Alena Marková na Českém rozhlasu Plus: „Mezi námi“, rozhovor s Alenou Kovářovou, 16.12.2017, od 7.37: <http://prehravac.rozhlas.cz/audio/3961643#.WkoI9X7Xzi0.facebook>
- „Marková, Paryžaskaja i Stučynskaja pra žančyn u padručnikach historyji: mastački i pišmiennicy zahinuli na kuchni:“ [Marková, Paryžackaja and Stučynskaja: Women in History Textbooks], 13.12.2017, RFEFL/Radio Free Europe: <https://www.svaboda.org/a/28913591.html>
- Alena Marková: „Historička Alena Marková: Běloruská věda jiné názory nepřipouští“, rozhovor s Helenou Zdráhalovou, 23.11.2017, I-Forum, online magazín Univerzity Karlovy: <https://iforum.cuni.cz/IFORUM-16235.html>
- „Uplynulo 100 let od VŘSR, která pravou revoluci teprve odstartovala“, expertní názor, 7.11.2017, zpravodajský server Novinky.cz: <https://www.novinky.cz/veda-skoly/454169-uplynulo-100-let-od-vrsr-ktera-pravou-revoluci-teprve-odstartovala.html>
- „Marková, Lukašuk, Drakachrust: Stahoddzie rasiejskaj revaljucyji i Bielaruš“ [Marková, Lukašuk, Drakachrust: Anniversary of the Russian Revolution and Belarus], veřejná debata, 4.11.2017, RFEFL/Radio Free Europe: <https://www.svaboda.org/a/28831521.html>
- „Marková, Kuľ-Sialvierstava and Berger: Ci bylo apra?dana zabojsstva Kube i Hajdrycha?“ [Marková, Kuľ-Sialvierstava and Berger: Assassination of Kube and Heydrich: No Matter the Cost?], 10.05.2017, RFEFL/Radio Free Europe: <https://www.svaboda.org/a/28451979.html>
- Alena Marková: „Niezvyčajnaja niazlomnašč bielarusizacyji daje nadzieju, što nia ?sie stračana“ [There is Always Hope for National Language], rozhovor se Siarhiejem Šupou, 7.2.2017, RFEFL/Radio Free Europe: <http://www.svaboda.org/a/28294767.html>
- „Marková: Ledi v nauke. Istorik Alena Marková o nacional'nom razvitii belorusov i o poiske utrachennogo“ [Women in Science. Historian Alena Marková about Belarusian National Issue and Searching for the Lost], rozhovor s Allou Sharko, 12.12.2016, běloruský zpravodajský server TUT.by: <https://lady.tut.by/news/work/523134.html>

Členství v odborných organizacích

- Jednota tlumočnicků a překladatelů (JTP)
- Česká sociologická společnost (ČSS)

Jazyková kompetence

- angličtina, čeština, ruština, běloruština – **plynně**
- polština, ukrajinština, slovenština – **velmi dobře**
- němčina – **pasivní znalost**
-